

УДК 811.111'373'3

NEW PROSPECTS: FROM TRADITIONAL LINGUISTIC ANALYSIS TO CULTURAL STUDIES**(on the basis of linguo-cultural belles-lettres concept LANDSCAPE)****НОВІ ОБРІЇ: ВІД ТРАДИЦІЙНОГО ЛІНГВОАНАЛІЗУ ДО ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО****(на основі лінгвокультурного художнього концепту ПЕЙЗАЖ)****Pasichnyk H.P / Пасічник Г.П.***s.phil.s., docent / к.фил.н., доцент.**Uzhhorod National University, Uzhhorod, Narodna Sq, 3, 88000**Ужгородский национальный университет, Ужгород, пл.Народна, 3, 88000*

Анотація. У нашій праці розглядається лінгвокультурний художній концепт ПЕЙЗАЖ. Проаналізовано існуючі підходи та обрано релевантний інструментарій для вивчення лінгвокультурних явищ. Лінгвокультурологічна наукова розвідка, здійснена на матеріалі англomовних романів XVIII – XX с., свідчить, що художній концепт ПЕЙЗАЖ синтезує мовлення, мислення й культуру, тому потребує комплекс методів дослідження, щоб виявити як національна культура відображається у художньому дискурсі.

Ключові слова: англomовний художній дискурс (АХД), концептуальна картина світу (ККС), концептосфера, лінгвокультурний художній концепт ПЕЙЗАЖ, мовленнєва картина світу (МКС).

Інтеграція мови й культури у сучасних лінгвістичних студіях сприяє їх взаємозбагаченню. Досліджувати «ментальність народу у відриві від вивчення мови й культурного контексту неможливо, оскільки це взаємозумовлені явища» [10: с.41-46]. Сприйняття оточуючого світу залежить від культурно-етнічних особливостей носія мови, тому вивчення причини цих відмінностей виходить за межі традиційної лінгвістики. Найбільш перспективним тут вважається підхід від семантики лексичних одиниць до концепту. **Метою** нашого дослідження є визначення загальної когнітивної моделі вивчення англomовного художнього дискурсу (далі - АХД) загалом та його опису пейзажу, зокрема, у лінгвокультурному аспекті. Поставлена ціль зумовлює постановку й рішення низки завдань: аналіз існуючих підходів, огляд і вибір релевантного інструментарію до вивчення лінгвокультурних явищ в АХД, обґрунтування теоретичної платформи обраного концептуального аналізу, відслідковування загальних положень на основі конкретного мовленнєвого матеріалу, опис засобів текстової реалізації ментальних лінгвокультурних утворень в АХД. АХД актуалізується трьома основними текстовими категоріями, серед однієї з них – опису – ми виокремлюємо описи пейзажу, цією номінацією позначаються пейзажні зображення, описи пейзажу, природи, погоди, небесних світил, тощо. Основною ідеєю опису пейзажу – є фундаментальний просторовий концепт ПЕЙЗАЖ. **Об'єктом** вивчення виступає лінгвокультурний концепт ПЕЙЗАЖ в АХД. **Предметом** дослідження - є засоби вербалізації лінгвокультурного художнього концепту ПЕЙЗАЖ (далі ЛКХКП / ЛКХК ПЕЙЗАЖ). **Актуальність** наукового пошуку полягає у когнітивному підході до визначення смислового поля ЛКХК ПЕЙЗАЖ в аспекті його значущості в

англомовній картині світу. *Матеріалом* наукової розвідки слугували фрагменти текстів із аутентичної англомовної культури (24000 стор.), у яких експлікований ЛКХКП (більше 1,8 тис. одиниць).

Основний текст

Продуктивність когнітивних і дискурсивних мовних студій підтверджена результатами великої кількості наукових пошуків (Вежбицька А., Карасик В.В., Кубрякова О.С, Приходько А.М., Полюжин М.М. та ін.).

Репрезентантом ЛКХК ПЕЙЗАЖ у художній картині творчої особистості, тобто в АХД, виступають описи пейзажу. Англомовний художній дискурс є засобом мовленнєвого породження та реалізації конфігурацій художніх концептів, комунікативно-когнітивний простір якого задає типи концептів та їх вербалізацію, у т.ч. ПЕЙЗАЖ.

У ході лінгвокультурологічного підходу до АХД систематизуємо й уточнимо такі категорії науки про мову, людину й культуру, як мовленнєва картина світу (далі – МКС), концепт, концептуальна картина світу (далі – ККС), художня картина світу (далі – ХКС), концептуальний аналіз, концептуальне поле та концептосфера. Сприйняття світу залежить переважно від культурно-національної специфіки носія мови. Виявлення відмінності та подібності у художній картині світу автора виходить за межі традиційної лінгвістики. Можливо окреслити три основні чинники, які спричиняють ці неспівпадіння: природа (оточуюче географічне середовище), культура (результат матеріальної і ментальної діяльності й соціально-історичної, моральної та ін. норм) та пізнання (різні способи усвідомлення світу окремими індивідами й народами). Відзначимо, що ХКС не є фотографічним відображенням світу, це інтерпретація мовцем оточення за допомогою усього багатства лексико-семантичних засобів, якими репрезентована англійська МКС. Дискурс, як текстове вираження оточення, переломленого через авторське бачення, корелює з мовленнєвою картиною світу. МКС складається із «блоків» (понятійних і концептуальних), які визначають наше бачення оточуючої дійсності» [5, с.166], що дає підставу говорити про більшу розлогість МКС порівняно з ККС. У словнику знаходиться таке пояснення МКС: «відображення категоріями мови уявлень даного мовленнєвого колективу про будову, елементи та процеси дійсності у її співвідношенні з людиною» [19, с. 90]. Тобто, МКС і ККС є тісно зв'язаними, як «ментальне явище і його ментальний вивід на поверхню», як «зміст поняття й засоби доступу дослідника до цього поняття» [14, с. 8]. Проте ми підтримуємо думку О.С. Кубрякової про те, що «сфера МКС підпорядкована ККС» [6, с. 145-146), оскільки вона переконливіше постулює організуючу роль мови під час сприйняття оточуючого простору людиною.

Структуротвірною одиницею МКС, яка об'єднує різні види дискурсів, є концепт. Ми поділяємо думку про концепт як 'етно-соціо-психо-лінгвокультурну' одиницю з чітко вираженим валоративним компонентом [17, с. 347], що узгоджується з точкою зору В.І. Карасика про нього як про "багатовимірне ментальне утворення, у якому виділяються поняттєва, образно-перцептивна і ціннісна сторони" [4, с. 73]. Концепт – це ментальна категорія - "*lingua mentalis*" [19, с. 90], яка виражається вербальними й невербальними засобами,

володіє певною структурою, експлікується цілою низкою лексичних засобів, відображаючи когнітивну діяльність окремої людини й суспільства у цілому. Концепт уважається «згустком культури у свідомості людини» [18, с. 40]. Оскільки концепт є полівимірною сутністю, у якій поняттєва основа проходить через асоціації та етнопсихологічну оцінку, органічно сполучується з лінгвокультурною, тому він ширший від поняття. АХД є зоною функціонування індивідуально-авторських художніх концептів. Художній концепт – це смислова й естетична категорія, яка «містить універсальний досвід літературної особистості, її світогляд, систему цінностей, що сприяє формуванню нових художніх смислів» [1; 2, с. 75-87]. Концептосфера розуміється як база даних, «сукупність концептів нації, створеної усіма потенціями носіїв мови» [9, с. 3-9]. Будь-який лінгвокультурний концепт АХД, і ЛКХКП, зокрема, окрім смислового змісту, його оцінки людиною містить інші компоненти: універсальний (загальнолюдський), національно-культурний (приналежність до певного культурного середовища), соціальний (зумовлений соціальною кваліфікацією), віковий, гендерний, індивідуально-особистісний, лексичний й образний.

Метою концептуального аналізу є визначення смислів, “які підведені під один знак та визначають буття знаку як відомої структури” [6, с.10] тому, зважаючи на вищезначені основні чинники лінгвокультурних відмінностей, індивідуально-авторські ЛКХП дають змогу спостерігати ці когнітивні структури у повному обсязі. Концептуальний аналіз ЛКХП представляє вивчення способів об’єктивації складових понятійних категорій та ідей, тобто концептів. Концептуальне поле репрезентує ментальний утвір автора різними структурами та формами їх представлення. Концептуальному полю притаманна наявність ядра, приядрової зони, ближньої та дальньої периферії, які перебувають між собою у ієрархічних стосунках. Визначивши інструментарій для лінгвокультурологічного дослідження, застосуємо його на практиці на матеріалі англійських романів XVIII – XX століть.

Дискурсивно детермінована концептосистема ЛКХКП базується на чотирьох логіко-семантичних компонентах, пов’язаних із стадіальним представленням інформації що {де, коли, як, чому} що(під)системи, у межах якої використовуються макроконцепти SKY/WEATHER, WATER, GROUND/EARTH, FIRE з подальшою їх деталізацією на лінгвокультурно та дискурсивно марковані образи у формі мезо- й катаконцептів. Гіперконцепт ПЕЙЗАЖ експлікує основну ідею дискурсивного жанру “опис пейзажу” та є цементуючим центром його концептосистеми. Не викликає сумніву актуалізація англомовного художнього пейзажного дискурсу XVIII – XX століть **макроконцептами** НЕБО, ВОДА, ЗЕМЛЯ, ВОГОНЬ. Космогонічні міфи розповідають про походження світу з чітким наголошенням на пафосі, викликаним перетворенням хаосу в космос. Зазвичай, космогонія вважає основою Всесвіту чотири стихії – землю, воду, вогонь, повітря [20, с. 654-655; 21], із яких релевантними для АХД є перші три (WATER, GROUND / LAND, FIRE), тоді як повітря у них трансформується у небо й погодні умови (SKY/WEATHER). Серед однієї із ранніх робочих версій була назва SKY / HEAVEN,

проте під час дослідження його вербалізації в АХД, було виявлено, що ця назва не повністю охоплює означене явище.

Гіпер- і макроконцепти позбавлені національної специфіки, проте вони чітко окреслені у науковій картині світу та є по суті високо абстрактними величинами, яким підпорядковані національно марковані одиниці спадних рівнів абстракції. **Мезоконцепти** – таксони спадного рівня абстракції – є ментальними одиницями меншого обсягу, ніж загальнокультурні, але більшого, ніж власне концепти. Вони ще більше наближені до світу людини. Найменшими та далі неподільними на певному етапі розвитку абстрагуючих можливостей розуму визнаємо **катаконцепти**, тобто власне концепти. Катаконцепти, слідом за З.Д. Поповою та І.А. Стерніним [14, с. 45] вважаємо атомарними одиницями концептосистеми. Проілюструємо це твердження схематично: ПЕЙЗАЖ (гіперконцепт) -- GROUND / LAND (макроконцепт) -- HIGHLAND; LOWLAND (мезоконцепти) – (катаконцепт) *moor; ditch*. Гіперконцепт ПЕЙЗАЖ є стрижневим, актуалізується макроконцептами, які формують приядрову зону, мезо- й катаконцепти відповідно входять до концептів вищого рівня та залежать від семантичної предстваленості у кожному окремому ЛКХКП.

Макроконцепт SKY / WEATHER усвідомлюється, насамперед, як *простір над землею* [22, с. 28] з типовими номінаціями: 1. *air, atmosphere, ether, ozone, fresh / open air, vapour*; 2. *welkin, layer*; 3. *climate, weather map, aerology*; а також із предикатами руху ‘*to air, to ventilate, to fan, to wind*’ та їх властивостями ‘*outdoors, al fresco*’ [23, с. 17]. Макроконцепт характеризується ядрово-периферійною структурою, причому його ядро конституюється концептами SKY і WEATHER. Макроконцепт SKY / WEATHER актуалізується в АХД такими мезоконцептами: AIR, FIRMAMENT, ATMOSPHERE, ETHER, OZONE, VAPOUR; GALE, WIND; CLIMATE; SUN, MOON, STAR тощо як у позитивній, так і негативній шкалі градуальних ознак.

Негативна шкала формується темпоральними (сезонними, добовими), погодно-кліматичними (негода, мороз) і перцептуальними (мокро, холодно) ознаками. Ці мезоконцепти можуть вважатись ознаками лінгвокультурного концепту. Далі у структурі макроконцепту можна виділити абстрактніші шари /ознаки, які наповнюють ЛКХКП етнічним забарвленням. Нарешті, інтерпретаційне поле концепту, яке включає оцінку змісту, інтерпретуючу окремі когнітивні ознаки та формуючи у національній свідомості рекомендації для осмислення оточуючого простору, що залучає його ціннісну етнокультурну оцінку.

В англійській мовленнєвій свідомості SKY є простором, на якому розташовані небесні тіла, що пересуваються за власними траєкторіями й діють відповідно до індивідуальних характеристик. У європейській/ англійській мовленнєвій картині світу “добро – зло” концептуалізується на підставі таких опозицій: небо – земля (простір богів і людей), погода – негода, зима – літо, світло – темрява (добро і зло). Це дає змогу стверджувати, що ЛКХК ПЕЙЗАЖ репрезентує мікромодель національної свідомості та є її одиницею. Смыслові межі макроконцепту SKY / WEATHER в ОП розширюються й за рахунок цілої

гами запахів, так званих, одоронімів (*ether, perfume, odour, scent, smell*). Концепти одороніми наповнені великим обсягом національно-культурної інформації

Концептуальні ознаки **макроконцепту GROUND / LAND** (*the hard surface of the world that is not the sea or the sky; the earth* [22, с. 416]) зумовлюються широким колом номінацій його предметних характеристик, якими номінуються рівні, підвищені та заглиблені ділянки поверхні землі [23, с. 156; 276], флора, а також представники фауни. Макроконцепт GROUND / LAND, зазвичай, реалізується в ЛКП синонімічними дублетами на кшталт: *'land, ground, field, valley, plain, meadow'* “заглиблені ділянки землі / впадини” – *'bottom, ditch, hollow, lowland, pitch'*; “підвищені ділянки землі” – *'cliff, cragg, hill, mountain, moor, upland'*. Ідея географічного простору в англійській МКС, генеративний смисл якої міститься у макроконцепті GROUND / LAND, розгортається як уточнення понятійних ознак, організуючих ЛКП (горизонталь і вертикаль), образних ознак (прояв краси або сили однієї рослини / тварини), ціннісних ознак (привабливість гір, долин, тощо та їх місце у житті людини). Більшість із цих номінацій представлені специфічно національними лексичними одиницями - реаліями, аналогів яким немає в інших мовах (*moor*). Нерідко ЛКП насичені топонімами, якими позначені гори, пагорби, мури, долини і низини, що надає особливе етнічне забарвлення, напр. (1) *The village of Marlott lay amid the north-eastern undulations of the beautiful Vale of Blakemore, or Blackmoor...* [25, р. 22]. У багатьох культурах рослинний світ уподібнюється із життям людини. Він сприймається як періодичне оновлення світу, послідовність народження й смерті, циклічність відходу у небуття та відродження, що й складає сутність вегетативних циклів [21, с. 236]. Можливо саме тому провідне місце в авторській концептосфері належить концепту TREE і його гіпонімічним корелятам, які позначають групи (*wood, garden*), породи (*apple-tree, ash, birch, chestnut, elm, fir, lime, pine, yew-tree, etc.*) й частини дерев, та становлять невичерпне джерело для образних фігур. Номінації, якими позначають звуки й кольори, значно розширюють зміст ЛКХКП.

Макроконцепт WATER спирається на такі концептуальні параметри: 1. *moisture, wetness, drinking water*; 2. *river, waterway, stream, gulf, bay, ocean, sea, lake, pond, marsh*; 3. *wave, billow, swell, whirlpool, waterspout, splash, rush, gush*; 4. *waterfall, cascade, cataract* [23, с. 555]. Сюди належать також і прилеглі до водних резервуарів ділянки суходолу (*island, peninsula, shore, beach*). Словники наводять лексеми на позначення “квантизованих” ознак макроконцепту WATER: 1. *water, wet, moisten; drench, soak; wash, sprinkle, bathe, splash*; 2. *flow, run, stream, drop, drip* [23, с. 555]. В англійській МКС макроконцепт WATER репрезентується опозиціями “ріка – океан (засвоєний і незасвоєний водний простір)”, “океан / море / ріка – земля / суша / берег (стихії; незаселений – заселений простір)”. Зауважено, що концептосфера SEA, є ключовим явищем рефлексії для англійських авторів, а особливо частотно представлена у пригодницьких романах доби Просвітництва, що зумовлено передусім історичним поступом Англії. Статус потужної морської держави з численними колоніями, загарбницькою політикою і значним підйомом економіки сприяло

його входженню у національну підсвідомість та перетворило на одну із ключових фігур формули британського етнічного менталітету. Подальший розвиток вербалізації цей макроконцепт отримав у XIX-XX століттях, що пов'язано з соціокультурним розвитком та географічним положенням Великої Британії, а також з енергетикою його смислового репрезентанта 'water' як архетипного символу, який постає у ЛКП у нерозривній єдності двох світів – матеріального й віртуального.

Дефініційні ознаки **макроконцепту FIRE** фіксуються лексикографічними джерелами, напр., SOMETHING BURNING: 1) *the flames, light and heat, and often smoke, that are produced when something burns*; 2) *flames, that are out of control and destroy buildings, trees*; FOR HEATING: 3) *a pile of burning fuel, such as wood or coal* [22, с. 500], що дає право виділяти мезоконцепти: "flame, heat, light", які можуть об'єктивуватися різними лексичними одиницями. Порівняно з першостихіями SKY / WEATHER, WATER, GROUND / LAND, FIRE є найменш представленим в АХД, мабуть, через те, що він належить до архетипних символів ритуального порядку [3, с. 177], які уособлюють здатність знищувати або очищати все суще на Землі. У системі індивідуально-авторських образних засобів FIRE нерідко втілює своєрідні діади – "світло vs темрява", "життя vs смерть", у яких закладено драматизм існування людини. Часткову актуалізацію цих властивостей відтворено у прикладі: (2) *Through the same cold sunlight..., and as the Ghost's Walk, touched at the western corner by a pile of fire in the sky, reigns itself to coming night, they drive into the park* [24, р. 142]. Стовп небесного вогню не є об'єктом естетичного споглядання, а скоріше символом життя, очисного сакрального вогню.

Таким чином, зміст гіперконцепту ПЕЙЗАЖ в АХД утворюється поняттєвим, образним та ціннісним компонентами: поняттєвий включає його мовленнєву фіксацію, образний – формується за рахунок зорових, звукових, тактильних характеристик предметів / явищ та когнітивних метафор, які підтримують концепт у свідомості [11, с. 333] та ціннісний рівень – є його оцінною характеристикою (позитивною або негативною), що виступає центром власне лінгвокультурного концепту.

Висновки.

Було розглянуто більше 1800 ЛКХК ПЕЙЗАЖ з англійських реалістичних романів XVIII – XX століть.

Описи пейзажу АХД є індивідуально-авторським варіантом лінгвокультурного концепту ПЕЙЗАЖ, що є основною одиницею, яким створюється його культурно-пізнавальний простір. Одностайність національної художньої свідомості, навіть роздрібненої на велику кількість ідіостилів у різних ЛКХКП, у них збережено повною мірою. Репрезентуючи основну одиницю концептосфери авторського дискурсу, лінгвокультурний художній концепт ПЕЙЗАЖ володіє власною універсальною та специфічною будовою: його опорними концептами є SKY/WEATHER, WATER, GROUND/EARTH, FIRE, які є трикомпонентними й полівимірними, ціннісними й етнокультурними, однак обмеженими індивідуально-авторською свідомістю. Особливістю лінгвокультурного концепту ПЕЙЗАЖ у художньому дискурсі є

його наповненість змістом, обсягом понять та розмаїттям засобів його вербалізації. ЛКХКП створює міст між світом думки та світом буття, між англомовною та індивідуально-авторською МКС, причому перша конструюється за рахунок другої. Окрім цього, ЛКХК ПЕЙЗАЖ несе відбиток англомовного культурного середовища, тому його вивчення дає змогу оволодіти відображеною у художньому дискурсі культурологічною інформацією.

Розроблена нами комплексна програма наукового пошуку є перспективною для опису концептосфери ЛКХК ПЕЙЗАЖ, оскільки реалізована на принципах лінгвокогнітивної концептології, яка об'єднує опис макроструктури (виявлення когнітивних ознак і їх співвідношення), категоріальної будови (визначення ієрархії когнітивних ознак), змістову інтерпретацію (вербалізацію), виділення домінуючої ознаки, що сприяє вивченню метамовної рефлексії носіїв мови та дає змогу досягнути мети дослідження. ЛКХКП конструюється за допомогою низки дефініційних параметрів з використанням усього багатства спектрів градуальної шкали – як негативної, нейтральної, так і позитивної, а також різноманітних образних засобів, якими створюється цілісна система лінгвокультурних одиниць, споріднених із цим концептом.

ЛКХК ПЕЙЗАЖ представлений у картині світу художника слова у вигляді багатовимірної мережі значень, які актуалізуються різними лексичними засобами. Проте він не «виводиться» безпосередньо зі значення слова, а є співвідношенням вокабулярного визначення, індивідуально-авторського й національного досвіду. На формування змісту ЛКХКП впливають історичний, соціальний та культурний чинники, й безумовно, авторська інтенція. ЛКХКП проходячи крізь призму валоризації англійських прозаїків, піднімається до рангу концепту – тієї етно-соціо-психо-культурної цінності, яка стає характерною одиницею виміру британського менталітету. Культурно зумовлені концепти художнього дискурсу є формою існування національної культури, засобом накопичення культурологічних знань та приймають участь у формуванні МКС етносу. Тому розширення традиційних лінгвістичних методів і сфери дослідження під час аналізу концепту є необхідною умовою для виявлення відображеної у мові національно-культурної специфіки.

У перспективні заплановані компаративістські лінгвокультурологічні дослідження.

Література:

1. Бабенко Л.Г. et al. Лингвистический анализ художественного текста / Л.Г. Бабенко, И.Е. Васильев, Ю.В. Казаров. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2000. – 534 с.
2. Болотнова Н.С. Поэтическая картина мира и ее изучение в коммуникативной стилистике текста / Н.С. Болотнова // Сибирский филологический журнал. – 2003. – № 3-4. – С. 75-87.
3. Гнатюк Г.І. Семантична характеристика архетипних слів-символів у поезії Лесі Українки / Г.І. Гнатюк // Мова і культура. – Том III. Ч.2.

Лингвокультурологична інтерпретація тексту. – вип. 6. – К.: ВД Д. Бураго. – 2003. – с. 174–182.

4. Карасик В.И. Этноспецифические концепты // Введение в когнитивную лингвистику; уч. пос. : отв. ред. М.В. Пимонова // В.И. Карасик. – Кемерово: Кузбассвузиздат, 2005. – С. 61–105.

5. Красных В.В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія: курс лекцій // В.В. Красных. – М.: ИТДК «Гнозис», 2002. – 284 с.

6. Кубрякова Е.С. Об одном фрагменте концептуального анализа слова память / Е.С. Кубрякова // Логический анализ языка. Культурные концепты. М.: Наука, 1991. – С.9-14.

7. Кубрякова Е.С. Семантика в когнитивной лингвистике (о концепте контейнера и формах его объективации в языке) / Е.С. Кубрякова // Изв. РАН. Серия литература и язык. – Т. 59. – № 6. – М., 1999. – С. 3-12.

8. Кубрякова Е.С. Горизонты современной лингвистики. Традиции и новаторство: сборник в честь Кубряковой Е.С. – М.: ЯСК, 2009. – 207 с.

9. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка // Известия Академии наук СССР. Серия литературы и языка. М.: Наука, 1993. Т. 52. № 1. С. 3—9.

10. Пименова М.В. Проблемы когнитивной лингвистики и концептуальных исследований на современном этапе // Ментальность и язык. – Кемерово, 2006. – С.16-61.

11. Полинниченко Д. Ю. Образная составляющая лингвокультурного концепта „язык” в русской и английской паремииологии / Д. Ю. Полинниченко // Языки и транснациональные проблемы: сб. науч. тр. – Москва-Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина. – Т. 1. – 2004. – С. 332-337.

12. Полюжин М.М. Когнітивний підхід до вивчення дискурсу / М.М. Полюжин. – Львів ЛНУ ім. І Франка, 2008. – С. 90-99.

13. Полюжин М.М. Мова і комунікація в контексті глобалізації культур / М.М. Полюжин // Геополітика України: Історія і сучасність. – Ужгород: ЗакДУ. – 2010. – С. 154-167.

14. Попова З.Д., Стернин И.А. Очерки по когнитивной лингвистике // З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж: «Истоки», 2002. – 192 с.

15. Попова З.Д. Полевая модель концепта. Введение в когнитивную лингвистику / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Кемерово: Кузбассвузиздат, 2005. – С.12–45.

16. Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М.: АСТ: Восток - Запад, 2010. – 314 с.

17. Приходько А.М. Концепти і концентосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А.М. Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.

18. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования. // Ю.С. Степанов. – М.: ЯРК, 1997. – 824 с.

19. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина. – М.: МГУ, 1997. – 245 с.

20. Мифология. БЭС / [гл. редактор Е.М. Мелетинский]. – 4е изд. – М.: БРЭ, 1998. – 736 с.

21. Словарь символов [Электронный ресурс] // http://mirslovarei.com/content_sim/...-html. 2007.

22. Oxford Advanced Learner's Dictionary. – GB: OUP, 2000. – 1600 p.

23. The New American Roget's College Thesaurus. – USA: A Signet Book, 1995. – 572 p.

24. Dickens Ch. Bleak House. – NY: Everyman's Library, 1998. – 864 p.

25. Hardy Th. Tess of D'Urbervilles. – USA: A Signet Classic, 1980. – 430 p.

References:

1. Babenko L.G. (2000) et al. Lingvisticheskiy analiz hudozhestvennogo teksta [Linguistic analysis of the belles-lettres text]. – 534 p.

2. Bolotnova N.S. (2003) Poeticheskaya kartina mira I yeyo izuchenie v kommunikativnoj stilistike teksta [Poetic world picture and its study in the communicative text stylistics] in Sibirskiy fililogicheskij zhurnal [Scientific works]. – № 3-4. – P. 75-87.

3. Gnatyuk G.I. (2003) Semantichna charakteristika archetypnyh slov-symboliv d poezii Lesi Ukrainky [Semantic characteristic of the archetypic symbol-words in Lesya Ukrainka's poetry] in the journal Language and Culture [Scientific works]. – Vol. III. P.2. Lingucultural interpretation of the text. – issue 6. – P. 174–182.

4. Karasik V.I. (2005) Etnospetsificheskiye kontsepty [Specific ethno-concepts] in the textbook "Introduction to the cognitive linguistics". – P. 61–105.

5. Krasnyh V.V. (2002) Etnopsihilingvistika ilinguoculturologiya [Ethno-psycho-linguistics and linguo-cultural study] in the Course of lectures. – 284 p.

6. Kubryakova E.S. (1991) Ob odnom fragmente kontseptualnogo analiza slova pamyat' [Concerning a fragment of the conceptual analysis of the word memory] in the journal "Logical linguistic analysis. Cultural concepts" [Scientific works]. – P.9-14.

7. Kubryakova E.S. (1999) Semantika v kognitivnoj lingvistike (o kontsepte konteynera I formah yego objektivatsii v yazyke) [Semantics in the cognitive linguistics (on the container concept and its objectification in the language)] in the journal Izvestiya RAN. Literature and language series. [Scientific works] – V. 59. – № 6. – P. 3-12.

8. Kubryakova E.S. (2009) Gorizonty sovremennoj lingvistiki. Traditsii I innovatsii [Horizons of the modern linguistics. Traditions and innovation] in the Collective works in honour of Kubryakova E.S. [Scientific works]. – 207 p.

9. Lihachev D.S. (1993) Kontseptosfera russkogo yazyka [Conceptosphere of Russian language] in the journal Izvestiya AN SSSR. Literature and science series [Scientific works]. – V. 52. – № 1. – P. 3-9.

10. Pimenova M.V. (2006) Problemy kognitivnoj lingvistiki I kontseptualnyh issledovaniy na sovremennom etape [Issues on cognitive linguistics and conceptual researches on the contemporary stage] in the journal "Mentality and language" [Scientific works]. – P.16-61.

11. Polinichenko D.Yu. (2004) Obraznaya sostavlyayushchaya lingvokulturnogo kontsepta "yazyk" v russkoy I anglijskoy paremiologii [Figurative constituent of the linguocultural concept "language" in Russian and English paremiology] in the the Collective works "Languages and cross-cultural problems" [Scientific works]. – V. 1. – P. 332-337.

12. Poliuzhyn M.M. (2008) Kognityvnyj pidhid do vyvchennya diskursu [Cognitive approach to discourse study]. – P. 90-99.

13. Poliuzhyn M.M. (2010) Mova I komunikatsiya v konteksti globalizatsii kultur [Language and communication in the process of the culture glabalization] in the journal "Geopolitics of Ukraine: History and present day" [Scientific works]. – Uzhgorod: ZakDU. – P. 154-167.

14. Popova Z.D., Sternin I.A.. (2002) Ocherki po kognitivnoj lingvistike [Essays on cognitive linguistics]. – 192 p.

15. Popova Z.D. (2005) Polevaya model kontsepta. Vvedeniye v kognitivnyuyu lingvistiku [Field concept model. Introduction in the cognitive linguistics]. – P. 12–45.

16. Popova Z.D., Sternin I.A. (2010) Kognitivnaya lingvistika [Cognitive linguistics]. – 314 p.
17. Prichodko A.M. (2008) Kontsepty i kontseptosystemy v kognitivno-diskursivnij paradigmati lingvistyky [Concepts and conceptual systems in the linguistic cognitive and discourse paradigm]. – 332 p.
18. Stepanov Yu.S. (1997) Constanty. Slovar' russkoj kultury. Opyt issledovaniya [Constants. Vocabulary of the Russian culture. Research experience]. – 824 p.
19. Kratkij slovar' kognitivnyh terminov [Concise dictionary of the cognitive terms] (1997) / E.S. Kubryakova et al. – 245 p.
20. Mifologiya. BES [Mythology. BED] (1998) / [chief editor E.M. Meletinskij]. – 4th ed. – 736 p.
21. Slovar' simvolov [Symbol dictionary] (2007) in the electronic resources // http://mirslovarei.com/content_sim/...-html. 2007.
22. Oxford Advanced Learner's Dictionary (2000). – 1600 p.
23. The New American Roget's College Thesaurus (1995). – 572 p.
24. Dickens Ch. (1998) Bleak House. – 864 p.
25. Hardy Th. (1980) Tess of D'Urbervilles. – 430 p.

***Abstract.** The work is dedicated to the liguo-cultural belles-lettres concept LANDSCAPE. Existing approaches have been analyzed, and the most relevant instruments have been chosen to study linguistic and cultural phenomena. Linguo-cultural research, realized on the base of English novels of the XVIII – XX centuries, proves that cultural concept LANSCAPE generates speech, ideation and culture, therefore requires a complex of the research methods to elicit how national culture is reflected in the belles-lettres discourse.*

***Key words:** English belles-lettres discourse, conceptual picture of the world, conceptosphere, liguo-cultural belles-lettres concept LANDSCAPE, language world picture.*

Статья отправлена: 08.11.2018 г.

© Пасичник Г.П.